

Školní rok 1915/16.

Školní rok počal ve čtvrtek dne 16. září Počátek a konec škol.
 slavnostmi Božími. Po slavných bohoslužbách roku.
 shromáždilo se učitelstvo i řádovo ve II. třídě
 školy v Braníšově, kdež říd. učitel Karel
 Masák k Dudínovi v slavnostní řeči vyličil
 veliké úspěchy našich chrabrych vojsk, ne-
 jméná dobytí Ivangorodu, Varšavy a Bre-
 stu Litovského. Zvlášť důraz položil na sku-
 tečnost, že výsledkem tak skvělých dočinění voj-
 sko v neochvějně věrnosti oddané svému
 Nejvyššímu pánovi, v kteréžto věrnosti
 veškeré obyvatelstvo i s mládeží školní s
 ním pávodí.

Pravidelné vyučování počalo v pátek
 dne 17. září a trvalo bez přerušení až do kon-
 ce škol. roku.

Školní rok ukončen v sobotu dne 15. července 1916.

Jelikož tento rok byl rokem mimořádným, kdy
 světová válka nejen že neustávala, nýbrž rozšířila
 se i do zemí dosud neutrálních.

V den jmenin Jeho Veličenstva nejmilov- Důležitá události z dějin
 tivějšího císaře a krále Františka Josefa I. súčasť - Nejvyššího panovnického rodu.
 ním se správce školy se školní mládeží slavných slou-
 žeb Božích v Braníšově. Při této, jakož i při každé
 jiné vhodné příležitosti, vloženo ve škole náctím
 důtklivě, na srdce, čím vděčíme staršímu mocná-
 ři a povzbuzování opětně k lásky, oddanosti a věrno-
 sti k našim i širší vlasti a Nejvyššímu panovnickému
 domu.

Dne 12. října 1915 o půl 3 hod. odpoledne se
 měl na něm káňku v Brandýně n. L. Jeho c. a k.
 Výsost pan arcivévoda Ludvík Salvátor a 18. října
 1915 byl tamtéž pochován.

V den jmenin Jeho Veličenstva kromě-
lé císařovny a královny přítomen byl správce
školy se školní mládeží při smutečních službách
Božích.

Uprostřed událostí světové války, ději
nessmírně významných a svým dosahem svě-
todějných, 2. prosince 1915 v slavnostní řeči při-
počteno školní mládeži, že přibyl kase, rok k té-
uclíhodně, podivuhodně řadě let, co nám vládně
Jeho Veličenstvo císař a král František Josef I.
Rok už sedm a šedesátý, číslice to, která už sa-
ma dodává postavě starického panovníka
kvládního významu mezi hlavami evropských
států. Časem, co na bojištích se rodí nová Evropa
dvacátého věku, spravuje náležitosti našeho
státu panovník, jenž nastoupil vládu památ-
ného bouřlivého roku 1848 a od těch dob jako
přední činitel tohoto státu prožil všechny jeho epo-
chy a změny, krise a pokroky až do našich dnů.
Tud, jenž Jeho Veličenstvo obdaril podivuhodným
kdravím a neobvyčejnou věčností ducha a těla,
dopřál mu viděti, co jen křídka bylo přáno vi-
dět lidským očím: viděti nejen celé generace při-
cházel, odstupoval a umíral, sledovat rudy ce-
lých států od let, které nám dnešním jsou už
historií, ale mimo to sám nese na svých bedrech
po šedesát sedm let největší podíl k osudu státu,
jehož správa mu byla svěřena, a neúnavnou,
vědomitou každodenní prací nasahovat směro-
datně do ústrojí této říše. Jeho Veličenstvu bylo
dáno osudem, aby dočkal se této těžké doby, kterou
právě prožíváme, a my prosíme vroucně Boha, aby
milovaným náš mocnář dočkal se též i stvoření
Rakouska nového, silného, jež vzejde k dnešní
křavé krise.

Dne 31. května 1916 narodilo se čerstvé

dítě
křes-
tne
Ma-

muž

jas-

po-

mice

Výse-

mu-

jasn-

na-

bo-

pro-

bedin-

spra-

in-

ger-

18. 4.

sub-

ce, š-

Bra-

nějs-

him-

je n-

ve š-

a ve-

lask-

ještě

Dne

velik-

prá-

podí-

dítě Nejjasnějšího pana arcivévody Karla Fran-
 tiška Josefa a paní arcivévodkyně Řity a pokřtěno
 dne 8. června 1916 na jméno Felix, Bedřich August,
 Maria Vítězná, František Josef.

Dne 10. června 1916 ve slavnostní promluvě vzpo-
 muto bylo 60. výročí narození jeho c. a k. Výsosti Nej-
 jasnějšího pana polního maršálka arcivévody Bedřicha,
 pod jehož Nejvyšším velením právě dvabré armády, brá-
 nící jižních hranic naší říše pod velením jeho c. a k.
 Výsosti Nejjasnějšího pana arcivévody následníka trů-
 nu Karla Františka Josefa a pod vidcovstvím Nej-
 jasnějšího pana arcivévody Eugena vítězně pronikly
 na půdu italskou. Slavné události, události na jižním
 bojišti a slavné činy armád, vyločeny mládenci s
 povzbuzením, by sama jedinou stala se hodnou těchto
 hrdinných činů svých otců a bratrů.

Dne 14. srpna 1916 publikována byla radostná
 správa, že polní podmaršálek a viceadmirál Nejjasněj-
 ší arcivévoda Karel František Josef jmenován byl
 generálem jízdy a admirálem.

V den narození jeho Veličerstva císaře a krále
 18. srpna 1916, který, krom předvidání slaven byl v do-
 sud kuřícím požáru světové války, účastnil se správ-
 ce školy se školní mládeží slavných sluků Božích v
 Branišově. Na diňak, že učitelstvo i žactvo v my-
 nější těžké době tím užejí lne k staříckému mocnari,
 tím nadšeněji koná svoje vlastenecké poslání, abť and
 je vyslal na pole válečné, či abť dal mu každě práci
 ve škole, mezi lidem, při akcích pomocných, ochranných
 a ve válečné péči, katalo učitelstvo projev pravé, nelicé
 lásky a horoucí oddanosti s přáním, by jeho Veličerstvo
 ještě dlouhá, dlouhá léta mohl doovský pečovat o
 své národy a Proji říši v míru a pokoji, těš se k
 velikých úspěchů své podivuhodné a příkladné životní
 práce a ke štěstí svých národů, c. k. okres hejtmavství v Šum-
 polci s prosbou, by slumován byl na stupních trůnu.

Druhý rok světové války

Věrem jsa lovestvímu postupu v řešení světových událostí mýchých válečných let. chce pisatel těchto záznamů i letos stručně vyliciti události na bojištích.

Druhý rok světové války nepřinesl mír, myšlenku rozšíření světového požáru o války bulharsko-srbskou, anglicko-bulharskou, francouzsko-bulharskou, italsko-bulharskou, o válku italsko-tureckou, portugalsko-německou a její důsledky přerušení diplomatických styků mezi Rakouskem a Portugalskem. Druhý rok světového napolení byl rokem úspěchů ústředních mocností, jež sledovaly, rák na rák, káhájemy bysše ústupem ruských armád k Karpát do vnitra Ruska a stupňovány, kdoláním Srbska a kerneí Tury, odvoláním anglického vojska z poloostrova Gallipolského, mezdarem italským a kma-kem války vyhladovovací. Úspěchy docílila čtyřsodhoda Rakko na bojištích mimoevropských.

Dlouhá řada úspěchů, kterých spojenecká vojska německá a rakousko-uherská dobyla koncem prvního roku světové války v Itálii, ruském Polsku a v provinciích pobaltických, nebyla ještě ukončena. Dne 23. srpna obsazena na Dobru Rusy vyklizená pevnost Grovec. Dne 21. srpna dobyla německá vojska Bielsku, dne 24. srpna rakousko-uherská a německá vojska vstřela do Kovelu, 25. srpna spojeným úsilím obu spojenců padla ruská pevnost Brest Litovskij. Na celé frontě od pralesa Bělověžského až k bažinatému území u Pripeťu pronásledování bylo v proudu. Dne 31. srpna pevnost Luck ocitla se v rakouské moci, dne 3. září pevnost Grodno přešla do německých rukou. Tyto události rány přivodily pad ruského generalissimo. Dne 8. září dobylo Dubno, druhý bod volyňského pevnostního trojúhelníku, rakousko-uherskou kmetěbranou. Nastavení katalstrofálního ústupu ruského nastalo teprve kolem

to, káři, ale ještě 19. káři padlo Vilno do německých rukou. Výsledkem bitvy, jíž vedla vojska plukovníka Eichhor-
na u Vilna, bylo zahánění Rusů až na linii Narocké
jexero - Smorgon - Višněv. Dne 24. října dobyla ně-
mecká vojska útokem Illucku. To nepatrné protiúfen-
sivé, o kterou se Rusové pokusili, která však již 27.
káři byla plomena; ustálila se konečně fronta.

Mohutný byl dojem ruského ústupu na ostat-
ní Evropu, především na neutrální státy. Bulhar-
sko dalo na jevo, že věří v konečné vítězství ústřed-
ních mocností a stalo se jich spolkovým spojen-
cem, podepsavši vojenskou konvenci s centrálními
státy. Jeden balkánský stát pro čtyřdohodu byl
ztracen; ztráta druhého hrozila, když v Řecku
propuštěn byl stoupenec čtyřdohody Venizelos, je-
hž politika opírala se o to, že Řecko je vázáno podle
spojenecké smlouvy řecko-srbské válci proti každé
mocnosti, která by ve spojení s Bulharskem na-
padla Srbsko. Grekovapení nad tímto vývojem vě-
cí v Řecku v tisku a diplomacii čtyřdohody bylo
nemalé; zejména když rozšířila se zvěst, že také Tu-
recko dohodlo se s Bulharskem. Rusko, na všeobecnou
mobilisaci v Bulharsku odpoovědělo vyhrůžkou motou,
ve které soustředování bulharských vojsk v končinách
sousedících se Srbskem prohlásilo za přípravu k bratro-
vražděnému útoku na národ slovanský. Prohlásilo
současně každé jednání Srbsku nepřátelské a namí-
řené proti sobě. Ústupku také došlo 4. října k odevzdá-
ní ultimáta Ruska Bulharsku, dne 5. října k pře-
rušení diplomatických styků s Bulharskem a ihned
na to k odjezdu všech vyslanců ze Sofie. Bulharsko
zatím již 10. káři učinilo dohodu s Tureckem, a pode-
psalo smlouvu, kterou Turecko postoupilo Bulharsku
celkem 2.300 km². Těžiště válečných událostí, které
za postupů německých armád do Ruska bylo křímí
na ruském bojišti a za marných pokusů francouzských

o přelomu německé fronty na náhradním bojišti, přeneslo se na Balkán, jakmile 14. října v 8 hodin ráno ošlo se Bulharsko ve shodu válečným se Srbskem a válka srbsko-bulharská stala se skutečností. Tíměř současně se vstupem Bulharska do světové války došlo k obsazení Bělehradu rakousko-uherským vojskem armády št. Kovačoviče, jež 8. října vstoupila do Bělehradu, zatím co německé síly, dvě utvořené armády št. Mackenseny, obsadily Konak, královský srbský palác. Vstupem Bulharska do světové války rozvinul se skutečně jeden z nejdratičtějších a nejvzrušenějších akcí světového konfliktu.

Válka srbsko-bulharská není stala válkou ob-mexenou na dva balkánské národy, nýbrž stala se součástí a na jistou dobu přímo hlavním dějištěm evropské války. Doplnily ji válka ruskobulharská, anglobulharská, francouzskobulharská a italskobulharská. Od 15. října 10. hodin večer existuje válečný stav mezi Anglií a Bulharskem, od 16. října 8 hodin večer válečný stav mezi Bulharskem a Francií, od 19. října válečný stav mezi Itálií a Bulharskem a téhož dne mezi Ruskem a Bulharskem. Od 16. října 6 hodin ráno prohlášena jest blokáda bulharského pobřeží v moři egejském lodstvem čtyřdohodů.

Rakousko-uherské a německé válečné síly vynutily si 6. října mezi ústím Driny a řekou Branou přechod přes linii sársko-dunajskou, kdežto bulharská armáda postupovala naproti hranici srbskobulharské. Ofensíva spojenců v Srbsku činila všude rychle pokroky. Již dne 27. října skutkem se stalo spojení vojsk rakousko-uherských a německých s bulharskými. Dne 22. října přestly do rukou Bulharů Vranje, Kumanovo a Věles ve varдарském údolí, dne 23. října zabrala bulharská vojska Negotin, Rognjevo a dobyla Skoplje. Dne 25.

října
bulha
29. ří
před.
stopa
rakou
4. list
stopa
na c.
Dne
skup
očlo
bulha
skou
něch
pod
ply
uhers
du b.
hna
21. list
O Ko
du a
ležíci
ská
byla
29. list
konc
upl
vál
Am
žena
pro
něja
ská
us

října rakouská jízda vstihla do Valjeva. Dne 28. října
 bulharská armáda dobyla Zajčaru a Knaxevce, dne
 29. října Pirotu. Italim srbská armáda ustupovala
 před spojenci do jihozápadního cípu Srbska. Dne 1. li-
 stopadu vstýččen na arsenálu kasáren v Kragujevaci
 rakousko-uherský prapor, krátce, na to pak německý.
 4. listopadu vstihlo německé vojsko do Jagodiny. 7. li-
 stopadu přišly rakousko-uherské branné síly také
 na černohorské hranici na čelných místech k ústoku.
 Dne 6. listopadu obsazen Kraljevo německými voj-
 sky a v noci 7. na 7. listopad Kruševac. Tehor dne
 ošlo se srbské hlavní opovněné místo Kis v rukou
 bulharských. Dne 9. listopadu dobyto Leskovec bulhar-
 skou armádou. Na srbském bojišti po překonání
 všech obtíží vznikajících sněžením, klmou a výškou
 pohoří, přibývalo k pronásledování v horách roz-
 ptýleného vojska srbského. Dne 9. listopadu rakousko-
 uherská vojska vstihla do Sandžaku, dne 20. listopa-
 du byli Srbové zbraněmi tří spojených vojsk ka-
 hnáni k poslednímu kusu starosrbské pučky. Dne
 21. listopadu německá vojska obsadila celový Pazov.
 V Korovo Pole prado bylo bojováno. Dne 21. listopa-
 du dobyla rakousko-uherská kolona tří za sebou
 ležících srbských posic. 24. listopadu rakousko-uherská
 vojska vstihla do Mitrovice a také Pristina
 byla vyrvána Srbům německými vojsky. Již dne
 29. listopadu mohl německý hlavní stan ohlásiti
 konec polního tažení v Srbsku. Spojená vojska
 úplně zlomila tuhý, nikemim podporovaný odpor
 válečníky vykleho a porazila se bijícího nepřítele.
 Ani bexedné cesty, ani meschidna, hluboko pasné-
 žená pohoří, ani nedostatky doplňující potravu na
 frontu, ani nedostatky ubytování nebyly s to, aby
 nějak překážely jejich postupu. 5. provincie bulhar-
 ská vojska postavila jihozápadně od Prikremu
 ustupující Srby a porazila je, načež do Bitolje

vtáhly německé a bulharské oddíly. Dne 9. prosince obsazeny Dakova, Debra, Hruza, Pchinda bulharskými vojsky. Dne 13. prosince bulharská armáda dobyla Dojranu a Džerdeli.

Rakouská ofensiva proti Černé Hoře vedla 12. prosince k obsazení Kority a Rožaje. Dne 16. prosince Bjelopolje přešlo v rakouské držení. Dne 17. prosince kahnami Černohorci k poslednímu kousku bosenské přídě, který měli ještě obsazeni. Rakouská ofensiva proti Černohorcům vyvrcholila 1. ledna 1916. dobytím Lovčenu, hory vystupující k Jaderskému moři přímo jako řeka 1700 m vysoká. Dne 14. ledna vydali Černohorci své hlavní město Cetyni, když již 13. ledna král černoohorský a černoohorská vláda prosili, aby nastaveno bylo nepřátelství a začalo se vyjednávati o mír. Bylo odpověděno, že této prosbě může býti vyhověno jen tehdy, složí-li černoohorská vojska bezpodmínečně zbraně. Černoohorská vláda přijala 16. ledna tento požadavek, aby zbraně byly bezpodmínečně složeny a 17. ledna zahájeno vyjednávání, jež upravovalo složení zbraní černoohorského vojska. Za tím co se dala tato kapitula-ce Černé Hory, trosky srbského vojska dopraveny byly na řecký ostrov Korfu. Jen zbytek Srbského vojska stažen byl do Ottománie. 15. ledna obsadily rakousko-uherské branné síly Spic, 18. ledna Třipavar a Rijeku, 23. ledna přístavy v Jaderském moři Bar a Ulcinj, téhož dne večer Skadar, Nikšić, Danilovgrad a Podgorice. Za této situace černoohorský král Nikola opustil svou zemi a s vá vojska a odebral se do Francie. V rukou koho měla se té chvíle — 25. ledna — skutečná vládní moc, nebylo lze s určitostí konstatovati. Dne 25. ledna o 6. hodině večer podepsány byly plnomocnické černoohorské vlády úmluvy o složení zbraní černoohorského vojska. Vábrojení Černé Hory dokončeno bylo 8. února. Na to pokračo-

vino
sko
dovst
ruji
J. m
Ljus
ly a
Dr
All
od Va
děl p
mo
vrhu
jed
kor
harm
su a
Venix
skel
mice
uxem
stěn
ostro
bro
lem
chate
li ře
převr
-Kor
vále
čast
Dne
By
obru

váno v tážení do Albánie. Dne 29. ledna obsadily rakousko-uherské sbory Šeš a jaderský přístav Svaki, Ivan Medovský, dne 4. února v Albánii Kuji. V Albánii operující o. k. branné síly přebročily řeku Tímu a obsadily 9. února Tiranu, 18. února Kavalu, 20. února Berat, Ljussu a Pekingje. Dne 24. února porazila v Drače Italy a jejich spojence, Esada pašu. Dne 27. února obsadila Drac. Na položení Hoře a v Albánii nastal klid.

Zdolašním Srbska a vstupem srbské armády do Albánie vytvořila se na Balkáně nová fronta, která od Valony vede napříč Albánií na malé jezero, odtud podél řeckých hranic k Seretu. Proti vojsku nistričnické mocnosti stojí kde anglicko-francouzské vojsko pod vrchním velením generála Parvillat, jeho hlavní stan je v Soluni.

Posunutím bojiště na hranice řecké octl se Řecko v nejvíce obtížné situaci. Současně se vstupem Bulharska do světové války došlo ke křehkému vnitřnímu souklatu a veřejného formálního protestu řeckého kabinetu Venizelova na příde Řecka v Soluni ke vyhození francouzského vojska, určeného na pomoc Srbsku. Projev Venizelov, že Řecko přijímá příchod vojska dohody řeckým kmetem, nebyl sdílen řeckým králem a Venizelos propuštěn. V odvetu na to obsadili Angličané 30. července řecký ostrov Mytilény, jako dříve již obsadili řecký ostrov Imbros, Lemnos, Tenedos, když na jaře octl se Venizelos s králem v meshodě. Čtyřdohoda pokusila se mymí rozdmýchat kmuti řeckého národa na prospěch Venizelosa a proti řeckému králi, kterému vytkala, že provedl státní převrat. Po obsazení Egejských ostrovů, Soluně a ostrova Korfu, vyhozeno bylo vojsko dohody také ve Faleronu, válečném přístavu athenském, v Piru a Korintě. Velká část státního archivu řeckého dopravena byla do Harissy. Dne 30. ledna obsazen byl řecký poloostrov Karaburnu. Bylo křejmo, že čtyřdohoda hodlá Řecko vojensky obsadit a se kbraní v ruce násilně proraditi kmetu po-

litické vlády. Válčná rada, sestávající z Paříží, nařídila, aby dohodová vojska vojensky obsadila všechny řecké telegrafní a telegrafní stanice v Thesalii a v Morei, jinak se bude ukázo násilí. Řecko se podrobilo a čtyřdohoda dovolila mu 23. února anektovat jižní ctblanii. Bezpečně však došlo k novým neshodám mezi čtyřdohodou a Řeckem, takže čtyřdohoda 8. června 1916 vojčila nátlak na Řecko vyhlášením blokády a donutila je k demobilisaci řecké armády. Nátlak čtyřdohody na Řecko a řeckého krále vyvrcholil prokázáním ležného sídla krále Konstantina.

Také na Rumunsko činila čtyřdohoda nátlak, aby vystoupilo ze své neutrality.

Na tureckém bojišti došlo k nové válce tím, že 20. srpna 1915 vypovězena byla válka Itálie Turecku. Válka italsko-turecká neměla však na události na Balkáně nijaký rozhodující vliv, neboť nezábránila ani tomu, aby čtyřdohoda pod dojmem zdolání Srbska a černé Hory nebyla donucena k vyhlazení poloostrova Gallipolského a k upuštění od dobývání Pařížradu sítinou dardanelskou. Poloostrov Gallipolský byl úplně opuštěn anglickými vojsky 10. ledna 1916.

Na tureckém bojišti v Asii vyvinula se fronta dlouhá 3400 km, běžící napříč Malé Asii od Trapezuntu, přístavního města v černém moři, přes Bitlis k jezeru Vanskému a Arméjskému na Kirmansach a Basru k řádoví perskému. Turecku severním bojují proti tureckému vojsku Rusové, v ústku jižním Angličané.

Na italském bojišti nemohli se Italové k řádnému bojovnímu činu, velkého slohu. V druhé polovině července 1915 utrhla se druhá bitva v Goricku, svedená v prostoru asi 30 km širokém mezi Monte Sabatino a pobřežím. Dne 23. srpna uplynul první čtvrt roku od vypovězení války italsko-rakouské, rakousko-uherské vojska dříve

isk
říjn
lok
Přín
skce
skot
kle
by
pa
va
vop
na p
je p
ital
tyto
skot
mi
stva
Dom
jare
přede
ofen
nou
na p
činu
koust
Nejja
prote
velm
až k
horá
druhe
lemín
ranji
vrade

iské své pozice na hranicích nebo blízko hranic. Teprve 21. října kapočal po více než 50 hodině přípravě všeobecný útok hlavních sil italského vojska na rakouská postavení v Primorí, třetí útok za 5 měsíců války. Tato třetí útočná akce Itálii na primoriské frontě, zahájena 18. října, pokračovala 1. listopadu. První došlo ku bombardování Gorice, které trvalo od 18. října do 15. listopadu, kaměho zničeno bylo 300 domů, téměř všechny kostely a kláštery. 23. listopadu minul na italském bojišti půl roku války a k práva rakouského generálního štábu konstatovala, že c. k. vojska díky vítězně vůdce obrannou frontu, zvolenou na počátku války. Dne 20. listopadu ohlášeno, že Gorice je porušena v trosky. Dne 11. listopadu počaly na italském bojišti na primoriské frontě znovu boje. Boje byly ke označiti názevem „čtvrtá bitva na Soči“, pokračovala právě tak jako všechny útoky, provedené masami v sousedních úsecích. Podnik italského vzdušnictva proti Lublani ke dne 18. února měl ubohý průběh. Poměrný klid na italské frontě vystřídán byl keprve majarem novými boji, proti Itálii stejně vedanými mi jako předešle. Dnem 16. března pokračovala pátá a šestá italská ofensiva. 2. dubna házeli Italští letci pumy na Postojnou a útok opakovali 7. dubna; také Terst vrhlo 20. dubna 7 italských letadel 25 pum. Poměrně nepatrná bojová činnost na italském bojišti pokračovala, až ji vystřídala rakouská ofensiva proti Itálii, vedená následníkem trůnu nejvyšším arcivévodou Karlem Františkem Josefem proti Triestu a Triagu.

Na francouzském bojišti zahájena byla 23. září velmi čilá činnost dělostřelectva na celé frontě od moře až ke Vogesům. Francouzům podařilo se, sice nalláčiti ji horápadně od Lille jednu divizi u Loosu k nejpřednější do druhé obranné linie a také severně od Perthesu při kapolení mezi Remsi a Arzonami musila německá divize najmouti druhé obranné postavení, nalézající se 2 až 3 km v zadu, ale všechny pokusy Francouzů o průlom německé

fronty ztroskotaly. Na to se francouzské bojiště odml-
čelo, až poprvé 24. února 1916 podniknuta byla na pra-
vém břehu Moosy, na přítomnosti císaře Viléma mo-
hubná ofenziva německá, na níž docíleno bylo význam-
ných pokroků bitvou u Verdunu. Dne 24. února dobyty
operní návesnice a dvorec Beaumont, Chambrilles a
Tmes, dne 25. února kléčen severovýchodní náročné pi-
lí, permanentní linie opěrnovací pevnosti Verdun, fran-
cúzská tvrz Douaumont. Dne 9. března dobyta pak pro-
dávadlné dělostřelecké příprave, nočním útokem ves-
nice a pancéřová tvrz Vaux s četnými připojenými
francouzskými opěrnými. Dne 31. března kléčena
byla vesdhalancourt, dne 4. dubna vesnice Hauxcourt.
Podobu stranách Moosy odehrávaly se velice prudké
boje, neboť v nízemí tomu porušili Francouzové dle odha-
du německého nejvyššího velitelství na 51 divisi, tedy
více než dvojnásobný počet vojska, jež z německé stra-
ny bylo do boje vedeno. Od 7. června všech pancéř-
ových tvrzí Vaux jsou v německých rukou.

Na moři vedena koncem druhého roku svět-
ové války nejštěší námořní bitva v dějinách lidstva,
u Skagerraku. Německé loďstvo narazilo tam 31.
května na značně silnější hlavní část anglického bi-
tevního loďstva, jemuž přes to nepodařilo se německé
loďstvo zničit, ale samo ještě utrpělo citelné ztráty.

Dne 9. ^{března} ~~června~~ 1916 došlo k dalšímu rozšíření, svě-
tového konfliktu o válku Německa s Portugalskem.
Motivem války byla celá řada nepřátelských činů
portugalské republiky proti německé říši: Nadřívání
Angličanům, prodáváním streliva "chydchodě", přeru-
šení německého kabelu, výprava Portugalska proti ně-
meckým koloniím v Africe, útoky na německý ná-
rod v portugalském parlamentě. Zabavení německých
lodí v přístavech portugalských proměnilo dlouho trva-
jící stav napětí ve stav válečný. Následkem toho, že
mášal válečný stav mezi německou říší a Portu-

galskem, došlo 14. března k přerušení diplomatických styků mezi Rakouskem a portugalskou republikou.

V poslední době světová válka doznala opět nové změny. Dne 27. srpna 1916 dostal se krátce před 9 hod. večerní rumunský vyslanec do ministerstva zahraničních vztahů odevzdát notu, dle níž se Rumunsko od 27. srpna 9 hod. večer vidí s Rakousko-Uherskem ve stavu válčení. Tehoré dne sdělila italská vláda císařské vládě v Německu, že od 28. srpna nalézá se ve stavu válčení s Německem. Dne 28. srpna prohlásil německý vyslanec rumunské vládě, že Německo má ka to, že jest povně s Rumunskem ve stavu válčení. Také osmanská vláda učinila prohlášení, že ocitá se dnem 30. srpna počínaje 8. hodinou več. ve válčném stavu s Rumunskem. Dne 1. září v 10 hod. dopoledne byla pak rumunskému vyslanci v Sofii odevzdána nota, dle níž též Bulharsko vyhlásuje válku Rumunsku.

Upřesnění veřejného mínění nyní jest, jaké zachová se Řecko, neboť také tam kvízila čtyřdohoda, mátlake.

Nedary čtyřdohody na bojistích přiměly ji k tomu, aby na společné poradě 27. a 28. března v Paříži poradila se o nápravě své situace. Usmkla na tím účelem provést jednotnou akci na jednotné frontě, čímž rozuměla jednotnost vojenské akce a jednotnost hospodářské akce. V důsledku tohoto usnesení zahájena byla současná ofenziva čtyřdohody na bojistech ruském, francouzském i italském. Dne 5. června zahájena byla na severovýchodním bojistě bitva na frontě téměř 350 km dlouhé mezi Ruskem a oběmi Řeky a Holky. Tyto boje rozvířily se počátkem července na celou ruskou frontu od kurovského pobřeží až k Bukovině. Současně s nimi prováděn jest anglo-francouzský útok na oba polomy. Boje tyto nejsou dosud definitivně skončeny.

Z kolonií došla 4. srpna 1915 od generálního gu-
vernéra jihozápadní německé Afriky úřední správa
o předání této německé kolonie (835.000 km²) generálu
Bothovi, dne 24. ledna 1916 ohlášeno úplné dobytí
Kamerunu (790.000 km²).

I válka vyhladovovací setkala se s mexdarem.
V druhé polovině května 1916 učiněn v Rakousku úřed-
ní projev, že zásoby potravin dostací do nových zim.
Tento projev ohlašoval mexdar války, vyhladovovací
přes katastrofální neúrodu r. 1915. Že válka vyhlado-
vovací setkala se přes blokádu anglickou s mexda-
rem, toho příčinou byla dalekosáhlá opatření vlád
centrálních mocností.

Druhý rok války na frontě.

Obrovské úspěchy ústředních mocností v dru-
hém roce světové války podmíněny byly nástupem obro-
vských armád, napětím všekerné síly, finanční, pronika-
nými opatřeními hospodářskými, zkrátka všetrannou
činností všekerného obyvatelstva na frontě.

V době od 29. července do 30. září 1915 konaly se pro-
hlídky domobranců 43-50letých. V době od 11. října
až 6. listopadu konána byla opětná prohlídka domo-
branců ročníků 1873 až 1877, 1891, 1895 a 1896, také těch,
kteří při presentaci nebo prodeji byli poslání na dovol-
nou jako nepřisobilí. Dne 25. září publikována byla
vyhláška nastoupení 18, 19, 20, 24, 37 až 42, 43 až 50 letých.
Nastoupení branců 42 až 50 letých bylo vyhláškou ze
14. září odloženo k 15. října na listopad. Domobran-
ci ročníků 1875 až 1878, dále 1891 a 1895, voláni k nastoupe-
ní na 16. listopad, domobran-
ci ročníků 1872, 1873, 1874
a 1896 na 6. prosinec, nástup jich však odložen na 15.
prosinec. Dne 29. listopadu podána v Uhrách předloha
o rozšíření služební povinnosti ka-
ničelem osobních
válečných úkonů osob 50-55 letých, která 5. ledna
byla uherským sněmem schválena. V Rakousku
vyhlášeno rozšíření osobní povinnosti k válečným ú-

koním, obmezené do 50. rokem věku, až k 55. roku cí-
sařským nařízením z 21. ledna 1916. Latinské povola-
ní k nastoupení domobranců ročníků 1870 a 1871 na 17. leden,
domobranců ročníků 1875, 1866 a 1867 k nastoupení
na 21. leden 1916, domobranců ročníků 1868, 1869 po-
vola-
ní k nastoupení na 21. únor. K válečným ná-
honům povolání výnosem c. a k. ministerstva války
z 20. ledna 1916 učedníci ve stáří 14-17 roků. V době
od 14. dubna do 3. května prováděna prohlídka ro-
čníků 1898. Nová prohlídka domobraneckých ročníků
1866 až 1897 prováděna v době od 22. května do 29. čer-
vence 1916. Nastup domobranců ročníků 1898 stono-
ven na 11. květen.

Uhronné a obdivuhodné byly též výkony fi-
nanční. Válečné půjčky v Rakousku vynesly: první
2.200,746.900 K, druhá 2.688,321.800 K, třetí
4.202,800.200 K, čtvrtá 4.442,000.000 K. Celkem upla-
no v Rakousku 13.418,768.900 K. V Uhrách vy-
nesla první výpůjčka 1.170,000.000 K, druhá 1.120,
000.000 K, třetí 2.070,000.000 K, čtvrtá pak
1.930,000.000 K.

Dalekosáhlá byla opatření státu i národnostní mo-
ností, kterými cílem bylo válce vyhladovovací.
Z hospodářských opatření, k nimž přikročeno na
počátku druhého roku světové války, významným
byla na prvním místě doplnění ustanovení o obilním
monopolu vyhláškou o zabavení sklizené žitiny
ve prospěch státu, dále vyhlášením prodejních cen
obilního i stavu, jakož i ostrý výnos ministra
vnitra proti zdražování potravin, kterým se na
ochranu spotřebitelů kázalo jakékoli vyháňení
cen nepostradatelných potravin do výše pod po-
kutu 5000 K, trestem vězení 6 měsíců, propad-
nutí kásové a kásové živnostenského oprávnění.
Dnem 22. srpna 1915 zavedeny chleběnky ve všech
obcích království českého, dne 24. srpna zrušeno clo.

na mouku v Rakousku. Dne 2. září¹⁹¹⁵ křížena v Rakousku ústředna pícnin. Maximální ceny brambor stanoveny ministerstvem nařízení č. 22. září 1915 na říjen a listopad pro krmáky ke jídlu na 8 Kč, pro krmáky ke účelům průmyslovým a ke krmení na 7 Kč. — Další opatření, valčnické hospodářské, ke kterým bylo přistoupeno, byl všeobecný soupis obilí, mlynářských výrobků a luštěnin v zemědělských, živnostenských a obchodních podnikách, pak kásoch v dířeních obcí, veřejných korporacích, jakož i aprovisačních míst dle stavu k 15. října¹⁹¹⁵, dále zabavení celé sklizené kukuřice v Uhřech ve prospěch státu. Dne 29. září¹⁹¹⁵ publikována výzva ku sbírání náhradních krmiv. Dne 9. října vyhlášen soupis kásoch pšenice a řepice. Dne 12. listopadu křížena lihová ústředna v Rakousku. Jedním z nejvýznamnějších opatření, ku kterému bylo přikročeno, byla akce, která byla vyhlášena 27. listopadu, a která měla za účel celiti postkrovnosti mléka a zajistiti spotřebu mléka pro kojence, matky a nemocné; vyhlášen zákaz prodeje smetany, používání mléka ke výrobě čokolády, cukrovinek a krémů, jakož i přípravě barev, dále zákaz krmení telat a vepřů starších 6 týdnů nesbíraným mlékem a zákaz upotřebování mléka k přípravě nápojů v hostincích a výčepních kavodech všeobecně nebo v určitých hostinách, volašské odpoledních. Z hospodářských opatření dlužno dále jako namennati obmexení výroby piva na 55% normální výroby dnem 29. listopadu, dále vyhlášení maximálních cen^{cen} na vepřové maso, sádlo a slaninu dne 1. prosince, konečné ministerstvé nařízení ze dne 28. listopadu o dočasném snížení, v případě suspendování cel na některé druhy zboží v Rakousku. Z hospodářských opatření, jež dále byla provedena, dlužno jako namennati

nové
a pro
sava
denní
sklehu
použí
mat
bun
žke.
soup.
a 15.
ky a
části
kobe
vám
ky a
váže
na
přes
mě
koby
m m.
cena
na pe
přem
50th
pro
300g
stava
ku.
velko
živni
mých
typ.
pater
obilu

1915

nové předpisy vydané 21. prosince a upravující výrobu
a prodej chleba a pečiva; kostřeny byly jimi předpisy do-
savadní a vysloven všeobecný zákaz vyráběti po živno-
stenskú a prodávati pečivo všech druhů; výroba cukrář-
ského zboží dovolena jen ve dvou dnech v týdnu, ka-
použití náhradní mouky; pekařům zakázáno přijí-
mat k upecení těsto od třetích osob; vzhledem na do-
bu vánoční jmenovitě vysloven zákaz pečení váno-
ček. Za účelem zabránění sklidné přikročení k
soupisu hospodářských poháněcích strojů dle stavu
k 15. ledna. Dne 2. ledna došlo ke zdražení cen mou-
ky v drobném; toto zdražení však již 8. ledna
částečně odvoláno. Dne 11. ledna nařízením o vý-
robě a prodeji chleba a pečiva, přikázáno přiměš-
ování bramborové kaše, kukurice nebo ječné mou-
ky až do 20% celkové váhy mouky. Cena chleba ve
váce 1 kg stanovena na 56 h, překypníkem
na 52 h. Cena krajíčku chleba ve váce 70 g nesmí
přesahovati 4 h. Výroba poháněcí a kmeti bez výji-
měčně zakázána. Pro cukráře vydán zákaz vý-
roby máslového a kvasnicového těsta na používá-
ní mouky pšeničné a žitné; současně stanovena
cena mouky v drobném prodeji. Pšeničná mouka
na pečivo 1 kg 20 h, na vařivo 98 h, č. 1, 60 h č. 2,
pšeničná mouka chlebová 50 h, žitná mouka
50 h za 1 kg; přípustné množství spotřeby míkno
pro majitele zemědělských usedlostí ke 400 na
300 g obilí. Proby, které se stravují v hostincích, do-
stávají nadále po 2 chlebenkách, každou moučen-
ku. 1. února proveden soupis zásob cukru ve
velkoobchodech, maloobchodech, průmyslových a
živnostenských podnicích a skladističských
místech. Dnem 20. února proveden v těchto nový
typ chlebenek čtrnáctidenních, jímž zavedeno
patnáct druhů chlebenek. Nový soupis zásob výrobků
obilních a mlýnských proveden 31. ledna. Dne 4.

1916

února vydáno ministerství nařízení o snížení cen vepřového masa, slaniny a sádla. Dne 6. března ¹⁹¹⁶ vyhlášeno kavedení porcí kávek na cukr, pro osobu a měsíc stanoveno 1 1/4 kg. Nové předpisy byly vyhlášeny o komandování vojáka na lesní a polní práce. Popis kávo kávy proveden v tchách dle stavu k 20. března. Dne 24. března zvýšena dávka mléka pro kojící matky a děti do dvou let. Dne 28. března kavedení cukřenků dnem 1. dubna ¹⁹¹⁶. Spotřební množství cukru na jednotlivou osobu v tchách na dobu 4 týdnů sníženo na 1 kg, pro dělnictvo s nepřetržitou výrobou stanoveno na 1 5/8 kg. k hospodářských opatření mluví k zamenati dále utvoření mexiministerství a provizační komise a a provizačního poradního sboru, jakož i stanoveni nabídkové povinnosti k zemědělcům v úči válečnému obilnému ústavu. Dnem 20. května ¹⁹¹⁶ provedena úprava obchodu dobytčím, která spočívá v kávu nákupu dobytka dím od domu a ve stanoveni přednostního práva nákupního pro ústřední obchodování s dobytčím, konečně ve vytyčení směrných cen pro jateční dobytek a telata. Druhým opatřením vyhlášeným 20. května jest kávera kávo kávy, stanoveni maximálních cen kávy a kavedení kávenek.

Důležitými důležitými válečnými hospodářskými opatřeními, k nimž bylo 28. října ¹⁹¹⁵ přikročeno, byla kování kovového kboží a kuchyňského nářadí z mědi, ryžního niklu a mosazi ve skladech obchodníků, domácností, u vlastníků domů, v hostinských a výčepních místnostech, v klášterích, v nemocnicích, v vyučovacích ústavech, lázních a stravoovnách. Dne 8. ledna ¹⁹¹⁶ ustanovena státní ústředna pro nákup starého křezka a jeho rozdělování jednotlivým kovár-

nám. Všeobecné odevzdání nádobí k niklu, mědi a mosazi a jiných směsí prováděno ve dnech 18. až 25. července 1916.

V době od 7. do 12. káří¹⁹¹⁵ prováděna po celém Rakousku sbírka vlny, lněných látek, bavlny a kaučuku. Dne 28. káří proveden bavlnářskou ústřednou soupis káří bavlny s povinností obchodníků odevzdati stav káří v den 30. káří¹⁹¹⁵. Dne 18. káří ustanovena vlnářská ústředna. Dne 22. října vyhlášena rekvizice káří ovčí vlny, kašaker, volodného zpracování vlny a stanovení maximální ceny vlny. Dne 22. prosince přikročeno k soupisu a rekvisici olejí, benzoilu, dehtového oleje a stanovení maximální ceny petroleje. Dne 28. května¹⁹¹⁶ přikročeno k stanovení povinnosti hlášení káří organickým olejem, re dne 30. května, k soupisu a rekvisici vlny.

Mír ani druhý rok světové války nepřinesl, za to však důležitý projev o míru, k němuž možno souditi na tendence jednotlivých států. Obrysy budoucího míru narysovány u příležitosti prvního výročí světové války v několika významných projevech, mocnárů a hlavních států.

Konečně třeba ještě připomenouti, že dne 12. října 1915 provedena nová úprava znaku rakousko-uherského, rakouského a uherského.

Jestliže první rok války byl rokem jakéhosi Druhý rok války
nervosního rozčilení, nastoupilo toto ve druhém v obci.
roce poměrněmu klidu. Stoi v tomto roce byl stálý odliv branců ke vojenným pracím, a v domácnostech křítaly pouhé ženy a děti, vžíly se byto káží, v nové poměry a přičinovaly se, seč jim síly stačily, aby mize své ve všem křítaly. Schopných mužských sil se vůbec nedostávalo a nebylo jich ani k přijednání. Povoz

říkemy jsou ženami a dětmi, které též na polích
oraly, sely, ba i kosou statně se oháněly. Nebylo
okázlosti viděti na louce kosit matku se syn-
kem ještě školou navštěvujícím. Ba i těžké
práce lesní vykonávaly pouze ženy a děti.

Těmito nedostatečnými silami nemohly
ovšem býti porozuměly tak dokonale zpracovány,
jako v dobách normálních, což patrně jest i
na menší úrodě, ale ladem někdy mexaslo
přec jen nic.

Dnem 15. října 1915 nastoupili 18 letí, kteří
byli 21. června 1915 odvedeni.

Dne 20. října 1915 byli u nových prohlídek
19, 20, 24, 37 až 42 letí, z nichž uznáni schopnými
ke zbraním: Václav Holub č. 49, Jos. Bláha, Frant.
Novák a Václav Holub č. 5. Tito domobránci na-
stoupili vojenskou službu dnem 16. listopadu 1915.

Dne 15. prosince 1915 narukoval dříve osvobo-
zený první radní a předseda aprovisacího ko-
mise Josef Housa, když bylo nastoupení vojáků
1872, 1873, 1874 a 1896 ke b. prosince 1915 odloženo.

17. ledna 1916 nastoupili službu ve zbraních
Václ. Housa č. 19, Fr. Dvořák č. 51, Jos. Jonák a Fr.
Zabloudil; 21. ledna 1916 pak kovář a náhradník
místní školní rady Frant. Jaroš.

Na den 25. ledna 1916 povolán k prohlídce
do Čáslavi druhý zdejší radní Karel Bláček a
uznán schopným. Tjž, pak Jos. Štěpán a Fr.
Kubík staveli se do zbraně 21. února 1916.

1. března 1916 rukovali Jos. Dvořák a Jos. Imígl,
kterým bylo nastoupení k 21. ledna na žádost
velkostatků ve Věle Jeníkově na tento den odloženo.

Dne 18. dubna 1916 opět volán k prohlídkám
do Čáslavě říd. učitel Fr. Starý, avšak uznán ke
službě v polí neschopným.

Dne 25. dubna 1916 dostavovali se k prohlíd-

hán domobranců obce, kdejší ročníku 1898, vesměs bývalí káči školy, kdejší, Jos. Houba, Jan Nosek, Frant. Vítek, Bohuslav Koten a Václav Novák. První čtyři umráni schopnými, jen poslední odstaven.

Dne 1. května 1916 nastoupil vojenskou službu Jan Štěpán, který byl jako krejčí na řádost, cechm. Kumpolci osvobozen na neurčito.

Konečně 5. července 1916 byli u domobraneckých prohlídek kito, kdejší občani: Jos. Novák, Jan Holub, Václav Nosek, Karel Štěpán, Jan Kokeš, - Václ. Hejsek, Jan Pošpil a Alois Holub. Prvích pět umráno schopnými ke vbrani a k nich dne 1. srpna 1916 nastoupili bývalí káči školy, kdejší Karel Štěpán a Jan Kokeš.

Ke dni 28. srpna povolány jsou k nastoupení ročníky 1890, 1895, 1894, 1893 - 1889, 1888, 1887, 1886, 1885. Ze kdejších nastoupí jen Václav Nosek.

Nastoupilo tedy v uplynulém školním roce 27 kdejších občanů službu ve vbrani a pět dosud povoláno nebylo. Do konce srpna 1916 bylo ze kdejší obce ve vbrani 95 mužů, 5 domobranců dosud povoláno nebylo, celkem 100 mužů.

V uplynulém školním roce opět několik kdejších příslušníků u vykonávání své povinnosti položilo život svůj v oběť vlasti na poli čti a slávy.

Na ruském bojišti těžce raněn byl a na oběti dne 19. srpna 1915 dokonat Josef Palán z.č. 25, dosud svobodný. Matka a poutenci pělí trápy jeho.

Na italském bojišti nepřátelskou střelou právě do čelaasažen byl a dne 22. října 1915 hrdin - (v. Korutanech) nou smrti dokonat bývalý káči školy, kdejší Karel Jílek, pomocník obuvnický. Trápy jeho keli jediná sestra.

Dne 17. ledna 1916 náhle zemřel ve službě vo-

zenské v Kadani (Prudeřov) Antonín Štěpán
č. 54. Zanechal po sobě vdovu a tříletého hoříka.
Čest budí jejich památce!

Ležce ranění byli: Jos. Honsa č. 52, Josef Miksa,
Václ. Běloch, Václav Jonák jich podobné.

Ležce ranění a většinou jich opěl v poli neb
ve službě jsou Jos. Bajer, Karel Bajer, Frant.
Dvořák č. 62, Karel Dvořák, Václ. Štěpán č. 23.

Omnocněli a delší dobu léčeni byli: Čeněk
Honsa, Frant. Přenosil.

Váleční vyzenamčení obdrželi zdejší příslušníci:
Václav Holub, domobranec B. zdravot. odděl, stříbrný
káškový kříž na stuze a točí Josef Suchý, myslivec
1. mysliv. prapore.

Jako váleční invalidi následkem ranění
nebo nemoci domů propuštěni: Frant. Novák č. 26,
Václ. Jonák, Václ. Běloch, Čeněk Honsa.

Nekvětným v tomto roce jest Josef Miksa.

Do ruského zajetí upadli: Josef Štěpán 50,
dříve za nevěstného považován, Jos. Komárka,
Frant. Kejsek č. 46, Václ. Smirgl, Karel Bauer a
Jos. Přenosil.

V italském zajetí jest Václ. Holub č. 49.

Z obecního výboru kronie starosty, který jest
osvobozen od služby v domobraně na neurčito a
myní za schopného učeného člena Jana Holuba,
jsou ve zbraní všichni členové.

Z místní školní rady až na osvobozeného
předsedu a říd. učitele rovněž všichni.

Zamexeni všeho dovozu, kvůli ke kámo-
ří, do našich kmetí nepřátelským mocnostmi
více a více i v naší obci bylo počítováno a medo-
statek všech potravin a mubných potřeb jevil se
stále větší, až těm předtím dostořil nej-
vyššího vrcholu. Občani však bez výjimky rádi
omezovali své potřeby na míru nejmenší a

ochotně snášeli přechodný, úplný nedostatek některých životních potřeb.

Tak nebylo česne, soli, mouky, cukru, chleba, tabáku a doutníků. Kyspičky vůbec v obci na celý rok jsme neměli. Pro chleba docházeli někdy do Větr. Jeníkova, Krasovova, Humpolce a vraceli se často zcela s prázdným neb s bochníkem pouze jedním. I o topivo byla velká nouze. Uhlí nebylo k dostání. Správce školy, který měl pro školu hned v květnu 1915 objednáno uhlí k dodání v červenci 1915, pro nedostatek vagonů přes všechny urgency a kácení c. k. okresního hejtmanského v Humpolci v válečné dodavny vozů, obdržel toto až v březnu 1916.

Menší zásoba potřeb měla podle stinných i světlých stránek. Pivo bylo křídka kedy, kováčky, které se, bohužel, ve větší obci velmi mnoho spotřebovalo, téměř nebylo.

Ač na většinu nejpotřebnějších potravin stanoveny byly ceny maximální, stoupaly ceny některých potravin přece na vyšší kávu a tónu. V květnu r. 1915 prodával se 1 kg masa hovězího, vepřového, telecího a skopového za 8 Kč 50 h, rá-
dlo 12 Kč 40 h, maslo 9 Kč 60 h, lůj 13 Kč, sůl 14 Kč, vejce 20 h, kg hrachu 4 Kč 30 h, ryže 6 Kč 10 h, brambory 32 h, cukru 108 h, kávy 42 Kč, čaje 32 Kč. Pár kuřat stál 8 Kč, holoubat 3 Kč. Sl pi-
va 60 h. Kravka, která před válkou stála nej-
výše 350 Kč, prodána byla za 1670 Kč. Pár
malých podsviňátek prodáno až za 240 Kč.

Většina hospodářství byla nyní vůbec bez
může. Odesel do zbraně poslední kovář, truhlář,
odveden poslední krejčí. Ze řemeslníků jsou zde
již jen starci: bednáři a obuvníci.

Práce polní přenesena všude na ženy a děti.
Ba i děti malé, solva ještě leté, vypomáhaly.

jakost práce, nebyla ovšem taková, jako v dobách normálních. Škola není taková, jaká se očekávala, cožavinil však také úplný nedostatek umělých hnojiv, ale přec dosud, díky mexické obětavosti všech zde pbylých a moudrému opatření vládnímu, nekustal ladem ani kousek kdeký přídry, ba oset a osáken každý cíp přídry dříve mexifikované.

Komise řiňová pro odchodu většiny členů doplněna Janem Vilkem pracovala po celý rok. Z komise aprovizační byl již jen Václav Holub.

Na třetí válečnou půjčku, která vyprána byla 5. října 1915, upráno ve kdeký obci od 6. upisovatelů 5200 Kč, z nichž 100 Kč upráno škola a 200 Kč rodinou říd. učitele. Na čtvrtou válečnou půjčku počalo se upisovati dne 17. dubna 1916. Správce školy jako při třetí půjčce i nyní v přednášce vysvětlil důležitost a výnosnost této půjčky, jakož i vlasteneckou povinnost všech dle možnosti se účastniti. Školně pak působil na kámožnější občany, že výsledek této půjčky vykázal opět uspokojující obnos 5600 Kč uprany od 4 upisovatelů. Škola účastněna opět 100 Kč. Z celkového obnosu 5600 Kč upráno 5000 Kč na pokladniční poukázky, 600 Kč pak na 5 1/2% 40letou umoritelnou stálou půjčku.

Halický uprchlíci židovští v dubna 1915 odstěhovali se v říjnu 1915 do Humpolce.

Dne 28. června 1916 bytovaný ve kdeký obci (Čeněk Housa, Pazderna) dvě rodiny židovských uprchlíků v Černovicích (žčleni). Uprchlíci tuto přestěhovali se sice později do Větrného Jeníkova, avšak vše potřebné obstaráváno pro ně obci kdeký.

Dne 17. července 1916 přistěhovaly se sem opět dvě rodiny židovských uprchlíků z Bukoviny (Kčtemi). Obě rodiny ubytovány jsou v obecním domku. Uprchlíci pito dostávají na výživu státní příspěvek 1 Kč denně.

I v tomto roce nebylo mezi dospělými nemocí.

Klíře je to již s chováním mládeže, vlastně škole odrostlé. Mladíci pito libují si již nyní v chování neotesaném, nemíně oddávají se kouření, pití i porcdním houčkám. V tomto směru velmi jest pocítovati nepřítomnost ruky otcovské a jest se právem co obávati i neblahého působení špatného příkladu takovéhoto i do budoucnosti. Zvlášť na ovocin době noční činí se velké škody. Smělost hochů, sotva dětským kalhotkám odrostlých jest již tako velika, že i ve školní zahrádě, vysázené telocvičně a "Plácku" stihali ovoce na stromech i keřích, ba, co je ještě horší, větve i vrcholky stromů surově polámali. Obecní úřad i správa školy vynasnažují se všemožně, aby tomu bylo zabráněno, dosud však marně. Puce matek jsou na výrostky slabé a škůdce nebyl ještě dopaden, ba bývá mnohdy dospělými spájen a tím i podparován.

I krádeže na poli se rozmáhají, vlastně na bramborách, což však přičítáno jest židovským uprchlíkům haličským.

Počasí v uplynulém roce bylo celkem špatné. Prosinec i leden byl deštivý, větrný, téměř bez sněhu. Teprve v únoru a březnu napadl sníh. Za to květen byl velmi pěkný a sliboval utěšenou jihu. Vřaké již v červnu nastaly deště a deštivé a bouřlivé počasí potvalo jako již přes celé léto. I kroubné krupobití často se dostavovalo. Ledejší obec byla též krupobitím,

rice mírnějším, proříznena, přece však byla polní úroda dosti značně poškozena. Jčiny byly neobvyčejně prudké.

Úroda udála se býti slibnou. Žito pěkně vrostlo, dobře se sklídilo, ale velmi málo sy-palo. Ječmeny již položené, kastikeny byly dešti a v řadách varuštajů. Oves jest prostřed-ní, avšak deště ohrožují sklizeň. Žně se znač-ně opoždily. Brambory slibují proti lon-skou úrodu mnohem horší a již nyní mno-ho přijímají.

Druhý rok války ve škole.

I ve škole po celý rok panovaly mimořádné poměry válečné.

Učitel školy, kdejší Václav Palán, který opět 13. května 1915 nastoupil vojenskou službu u c. k. kemebraneckého pěšího pluku č. 12 ve Velké Kaniži v Uhrách, pobyl tam až do 20. srpna 1916, od kterého dne pokračoval v vyučování a řízení školy v Dudíně.

Na škole zůstal jen říd. učitel a proto navedeno opět pololetní vyučování, které tr-valo po celý rok. Změna stala se jen ta, že i středy použito bylo k vyučování; dopoledne vyučována byla třída první a jen odpoledne bylo volno.

Na den 18. dubna 1916 byl i říd. učitel volán k nové prohlídce, při které opět pro dřívější choro-bu uznán byl neschopným ke službě v poli a vrátil se k svému povolání.

I v tomto školním roce mládež školy kdejší účastnila se všech akcí ve prospěch vo-jiny v poli, jich pokusových a všech sbírek ve prospěch moci válečné.

Ve dnech 27. září a 2. října 1915 vykonána byla sbírka vlny a bavlny a sebráno 18 kg různých

látek.

Sebráno a firmě Viktor Alder v Oberlaan v
Vídně nastáno 639 g sušeného listí jahodníkového
a ostružiníkového. V listopadu pak r. 1915 odve-
zeno 6 1/2 kg sušených kopřiv.

Mladší školní s účastnila se III. válečné příjčky
a upsala v I. tř. 8 Kč, ve II. tř. 16 Kč, celkem 24 Kč. Upi-
ny, tyto doplněny byly správcem školy na 100 Kč,
která to částka také na školu upsána. Správce
školy sám upsal na svou rodinu 200 Kč.

Výsledek sbírky „Dětského dne“ uspořádané
dne 2. prosince 1915 na oslavu nastoupení vlády
jeho Veličenstva císaře a krále 36 Kč 44 h nastan
byl České zemské komisi pro ochranu dětí a péči
o mládež v království českém v Praze.

Dne 28. ledna 1916 v domácí slavnosti školní
zapomenuto hrdinných činů našich chrabrych vojsk
při vítězném tažení do Lubka a k němu Hory horn-
novaných dobytím pevnosti Lovčenu, dosud na
nedobytnou pokládané, obrozením Cetinje a kapi-
tulováním hlavní části černohorských vojsk. Pří-
klad smrti opovrhující statečnosti našich ne-
přemohitelných vojsk postaven mládeži před
oči s vybitnutím, by jednou stala se hodnou
hrdinných svých otců a bratrů a jich myslí dle sil
vých napomáhala.

Výjdem červeného kříže od 1. do 6. května
1916, když vykonána školní mládeží (V. Vitek, Jos.
Kolub, Adolf Miksa - M. Štubová, M. Slovákova, M. Potěšilová)
sbírka dům od domu, sebráno 39 Kč 37 h. 39 Kč
11 h nastáno o. k. okresnímu hejtmanství v Humpolci.

I na IV. válečnou příjčku upsáno jménem
školy 100 Kč.

Dne 21. května 1916 uspořádáno bylo loutko-
vé divadlo pro školní mládež ve prospěch „Okresní
komise pro ochranu dětí.“ Výnos divadla odve-

den p. J. Hralou k Branišova přeměnu účelu.

Při nové sbírce vlny dne 17. června 1916 sebráno a odvedeno 17 kg látky.

V sbírání a sušení listů jahodníkového a ostružiníkového pokračováno a dne 11. srpna 1916 posláno firmě dříve uvedené opět 13 kg 60 g usušeného listů. (1 kg 360 g)

J sbírku starého papíru vykonala školní mládež. Výsledek odveden byl obecnímu nářadu a není ještě zjištěn. Škola sama přidala k tomu 8 kg papíru.

Školní mládež po celý rok, což jí pilně stačily, vypořádala ve všech pracích zemědělských a sbírala ve prospěch svých rodin polásk plody lesu.

Čelá škola práce školní i mimoškolní kula- la v tomto školním roce pouze na správci školy. Tj. nejen vyučoval po celý rok obě třídy, ale s obecním starostou dělil se téměř o všechny práce, které válečná doba přinesla.

Dne 15. října 1915 sestavil soupis kásové ve zdejší obci se malokajících.

Dne 25. října 1915 účastnil se patriotické před- mášky ve Věti Jeníkově. Dne 13. ledna 1916 zho- vil soupis obilí k seti a dne 1. února 1916 nový soupis kásové v obci.

Č. k. okresním hejtmanstvím v Turnovci jmenován byl důvěrníkem a počítacím komisa- řem při soupisu obilí a mlýnských výrobků a kásové členem přejímací komise. Ve dnech 11. a 12. února 1916 účastnil se práci této ko- mise a znovu pak spolupůsobil v přejí- mací komisi dne 22. května 1916.

7. května 1916 vykonal přednášku o IV. valc- ní přijce.

Ve dnech 25. a 26. května 1916 sestavil stati.

stíky, osetých ploch a dopoledne dne 2. června 1916
vykonal revizi statistiky oseté půdy.

Dne 8. srpna ¹⁹¹⁶ osobně vykonal sbírku kovového
náčiní v obci, jejích výsledků kg. ponejvíce mo-
saxi odveden ještě téhož dne přejímací komisí
ve Vel. Jeníkově.

Šprávu školy odebráno bylo též 5 obrazů
„Selba na války“, 10 holdovacích pohlednic a 1 ex.
„Životopis Jeho Veličenstva“.

C. k. ministerstvu války karlám 2 K na pro-
dané pohlednice.

Jak přibývalo branců, tak vzrůstal i počet
správcem školy napsaných žádostí, urgencí,
adres, korespondence, dotazů na kájiatce, nezvěst-
né, raněné a p.

Návštěva školy v uplynulém roce kopěla
ještě více. Příčinou byla také nemoc, která se
mexi dětmi velmi rozšířila. Kned na počátku
roku byly to spalničky, jimiž stíženy byly
kejmě všechny děti, porůjdu dusivý kašel a ko-
mečně hojně se objevoval sraab. - Byl to i úplný
nedostatek mužských sil, které v velké části
musely býti nahrazeny prací dětskou. Tule
ve II třídě v měsíci říjnu 1915 bylo 33 10%, v
měsíci červenci 1916 jen 30 41% nezameškaných
půldnů.

Světová válka povedla do života i do
školy ještě jednu novotu, letní čas. Dle mini-
sterského nařízení ze dne 21. dubna 1916 k. k. č.
111 ka účelem úspory topiva a požitiva kavedu
na dobu od 1. května do 30. září 1916 letní čas
tím kpisoben, že 1. květen nastal 30. dubna o
11 hod. v noci, 30. září pak skončí teprve hodinu
po půlnoci. V obci kdejší v životě praktickém
letní čas významu neměl, ve škole pak byl pří-
činou častého příchodu do školy dle pořadí.

Dva roky přelétly již přes naše hlavy od doby, kdy konflikt naší monarchie se Polskem přerostl ve válku evropskou a vrostl konečně v pravou světovou válku v pravém smyslu toho slova.

Je-li dnešní válečná situace největší a nejtěžší krizí, v níž se naše monarchie ve všech staletích své existence, ba od samého svého počátku ocitla, jsou také její dosavadní výkony v mnohých dvou letech války jistě nejskvělejšími činem její historie. Stát nás na všech polích své činnosti osvědčil tolik živoucnosti, dovedl si otevřít tolik nových mlátčích sil, a sjednotit ve svých národech i křídlech provedl také brilantní akt své sebeobramy, že to nemá v dějinách válek žádné analogie.

Jestliže tedy stát nás po celé dva roky odolal a nedotčen vítězně vytrval v společném úsilí nejstrašlivější války, jaké na světě ještě nebylo, a odolal i tehdy, když fronty jeho se ještě rozšířily a válka nabyla dimenzí, jaké by si byl dříve nikdo ani ve snách nepřipustil, pak je dnes nepochybné, že k této limitě ho má žádná moc nevysune, a že nejenom cele zachován, ale v základech své existence ještě kcelen a upevněn dočká své v dohledné době konečného a míru, kdy se bude moci věnovati vlastním svému poslání ku prospěchu a požitkům svých národů i ke dobru celé ostatní Evropy.

Okresní školní rada.

Člen okresní školní rady nově zvolený starosta města Humpolce pan Otakar Martin Kenířel dne 13. ledna 1916. Nově pak zvolen členem okresní školní rady pan městský radní Jindřich Olápravský, obchodník v Humpolci.

Výnosem c. k. armádního velitelství v Litoměřích ze dne 28. června 1916, č. 43.815 intimovaným výnosem c. k. zemské školní rady ze dne 13. července 1916, č. I. - B 13/147 - 40.257 sprostředkem byl učitel Kdejší Václav Palán dnem 20. srpna 1916 na neurčitý čas služby v domobraně a přikázán c. k. okresní školní radou v Humpolci ze dne 20. srpna 1916, č. 10/46 ode dne 21. srpna 1916 k vyučování a řízení školy v Dudíně.

Indust. učitelka Frant. Píhová byla dekretem c. k. zemské školní rady ze dne 23. ledna 1916, č. III. A. 4222/2 ai 1915, č. k. s. r. 4758 ai 1916 ustanovena definitivní industr. učitelkou na školách v Dudíně, Dušejově, Šimanově a Žbilibech se sídlem ve Žbilibech.

Cestné ze Žbilib do Šimanova vyměřeno již výnosem c. k. zemské škol. rady z Šimanova 1903 č. k. s. r. 43.356 ai 1903 částkou 108 K.

Pan c. k. okresní školní inspektor navštívil školu Kdejší dne 8. dubna 1916.

Žkouška k náboženství v letošním roce žkouška k náboženství konána nebyla.

V r. 1915 vysázeny byly správou školy v Okrasa domovním Plácku 24 ovocné stromy, na urovnaném prostoru před hasič. skladem 2 lipky. Při silnici u statku č. 8 vysázel majitel tohoto statku p. Josef Novák osm keřů ke školní radě mu darovaných v upomínku na padlé Kdejší občany.

Od r. 1908, kdy nynější star. učitelství v obci Kdejší počal pěstovat, vzrostl počet vysázených stromů, kvašův ovocných, kvašených.

Místo, kde stojí nyní hasičské skladisko, bylo

hlubokou a velmi nepřeknou jamou, kde v celé
vsi kopali si potřebný písek. Působením školy
byla jáma zavezena, postaveno zde skladiště,
vystaví se zde ještě obecní váha a škola posta-
ká se o osázení kbylé plochy vhodnými stromy.
Pláček byla smrdutá baňka porostlá otravnými
keři. Když k žádosti správce školy dala obec
místo ohraditi, provedl správce školy další
úpravu této baňky svým nákladem a v
především roce vysázel zde již na příprave-
ných místech ovocné stromy. Tak zřavena
obec dvou nejohroženějších míst právě uprostřed
obce a v samém sousedství školy.

Příkladu školy následovali pozemědělci i
ostatní občané. Ač na počátku i nejvážnější
z nich pochybovali, že ovocnými stromy
bude se zde dáti, později opravovali a znovu
přikrvali i zahrady své a tyto ovocnými stro-
my vysazovali. Vznikla nová zahrada před
statkem č. 19, u č. 38, proti Pláčku, u č. 49 a
celá řada zahrádek menších. Pro to volají
bývalí naši školy kdejší, kteří nyní nejhor-
livěji ovocné stromy vysazují. Správce školy
každému, kdo letos ovocné stromy vysazoval,
dal jednu svestku zdarma. Žel jen, že vj-
rostci letos na stromech značné škody čini.

Návštěva školy

Počet příldní vůbec	- - - -	17.185,
nehameškaných	- - - -	12.140 = 70,64%,
hamešk. omluvených	- - - -	5.045 = 29,36%,
" neomluvených	- - - -	0. 0

Statistický přehled

Na počátku škol. r. 1915/16 bylo	- 104 ž. = 57 chl, 47 d.,
ve škol. roce přibýlo	- 4 " = 3 " , 1 " ,
" " ubýlo	- 19 " = 12 " , 7 " ,
na konci škol. roku bylo	- 89 " = 48 " , 41 " .

Všichni žáci byli náboženství římsko-katolici.
 Jedna žákyně náboženství israelského se během
 roku přestěhovala. Dva žáci náboženství řecko-
 katolického ^(vyslých.) přestěhovali se během škol. roku.

Fr. Šariš,
 správce školy

28. 12. 1916 Fr. Šariš
 o. p. i. n. p.